

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO EVANJELICKÁ CIRKEV A. V.

ÚVOD

Vzdelávací štandard z náboženskej výchovy predstavuje predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe konkrétnych učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov a v chronologickom usporiadaní. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard pre predmet náboženská výchova má svoje špecifiká. Cieľom náboženskej výchovy nie sú iba vedomosti. Vo výkonovom štandarde sú použité činnostné slovesá od nižších myšlienkových úrovní (vymenujú, uvedú a pod.) k vyšším úrovniam (aplikujú, analyzujú, hodnotia, tvoria a pod.). Primárne náboženská výchova vedie žiakov k spoznávaniu zásad dobrých medziľudských vzťahov, k rozvíjaniu a reflexii v otázkach Boha, k oboznamovaniu sa s posolstvom, na ktorom sa zakladá viera a motivácia k osobnému náboženskému životu v cirkvi a zodpovednému konaniu v spoločnosti.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Náboženská výchova – evanjelická a. v. je povinne voliteľným vyučovacím predmetom. Slúži ako priestor pre formovanie morálneho a kresťanského človeka. Poslaním predmetu je pozvať žiakov na cestu hľadania zmyslu vlastnej existencie v pochopení, že sú súčasťou veľkého plánu v rukách Boha – Stvoriteľa, s hodnotou, ktorá je vyjadrená v obeti Ježiša Krista – Vykupiteľa a s určením pre život pod vedením Ducha Svätého – Posvätiťa. Predmet má vychovávať osobnosť, ktorá si je vedomá vlastnej hodnoty, vie sa prijať, vie zdefinovať svoje silné a slabé stránky, dokáže žiť ako jednotlivec, v spoločenstve a spoločnosti a svoju životnú cestu si volí s orientáciou na kresťanské hodnoty vychádzajúce z Biblie. Vedie ku etickým a prosociálnym postojom a pomáha nadobudnúť sociálne zručnosti ako sú komunikácia, empatia, kritika, atď. Na strednej škole dáva výučba náboženskej výchovy evanjelickej dôraz na porozumenie, kritické reflektovanie, aplikáciu a vedomie vlastnej identity. Získavanie vedomostí má pomôcť žiakovi ku pochopeniu reality a dosiahnutiu zrelosti. Ukazuje zodpovednosť za vlastný kresťanský život a budovanie evanjelickej cirkvi. Predstavuje cirkev ako domov, rodinu bratov a sestier vo viere, ktorý poskytuje to, čo kresťan potrebuje pre svoj duchovný rast, najmä Slovo Božie a sviatosti.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- vytvoria priestor otvorenej a zrozumiteľnej komunikácie, kde môže prísť ku stretnutiu žiaka s Bohom a prehĺbovaniu viery mladého človeka,
- akceptujú vlastnú hodnotu a zmysel svojej existencie,
- prijímajú vlastnú zodpovednosť za svoj život, rozhodovanie a konanie,
- rozpoznávajú Bibliu ako Božiu moc potrebnú pre objavenie zmysluplného života s pravými hodnotami a s cieľom vo večnosti,
- osvoja si orientovanie v Biblii a jej používanie ako prostriedku stretávania sa s Bohom v každodennom živote,
- vysvetlia a pochopia východiská kresťanskej etiky, sú schopní porovnať ju s etikou iných náboženstiev, kultúr, či s nenáboženskou etikou,
- rozpoznávajú v spleti širokej ponuky životných smerovaní nebezpečenstvá, ktoré určité životné štýly so sebou prinášajú, upozornia na nebezpečenstvá, ktoré v dnešnej spoločnosti sú a vysvetlia ako sa im dá predísť – prevencia závislostí, ochrana pred sektami a kultmi,
- predstavia evanjelickú cirkev ako duchovný domov poskytujúci všetko, čo kresťan potrebuje pre svoj život viery a ďalší duchovný rast,
- vysvetlia potrebu pravidelného života v spoločenstve kresťanov, potrebu Božieho Slova a sviatostí,
- vysvetlia základné dogmatické princípy evanjelickej a. v. cirkvi tak, aby ich boli schopní zdefinovať a aplikovať ich v praktickom živote,
- vysvetlia pojmy „zákon a evanjelium“ takým spôsobom, aby pochopili svoju situáciu a potrebu Božej milosti,
- poukážu na problémy, ktoré prináša rozhodnutie pre život viery v dnešnej spoločnosti a diskutujú o nich,
- zhodnotia dôležitosť zachovania niektorých tradičných hodnôt ľudskej spoločnosti ako sú manželstvo, rodina, rodičovstvo.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Etika – Dekalóg

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže ✓ interpretovať príbeh prijatia Dekalógu,✓ vymenovať 10 Božích prikázaní,✓ uviesť príklady aktuálnosti Dekalógu,✓ reprodukovať príbeh stvorenia,✓ vyjadriť postoj k teóriám o vzniku života,✓ zhodnotiť stvorenie ako Boží plán pre svet.	Dekalóg Božie prikázania teórie stvorenia

Povinnosti voči Bohu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže ✓ vymenovať Božie vlastnosti, ✓ oceniť Božiu lásku k človeku, ✓ vyjadriť veľkosť obete Ježiša Krista, ✓ vysvetliť pojmy Boží zákon a „svedomie sveta“ a ich súvis s morálkou a právom, ✓ aplikovať Boží zákon pri rozhodnutiach v živote, ✓ objasniť pojem posvätenie, ✓ uviesť príklady služby Pánu Bohu, ✓ porovnať pojmy Agapé a Eros, ✓ určiť poradie ich dôležitosti v živote kresťana, ✓ vysvetliť 1. BP podľa Malého katechizmu, ✓ charakterizovať pojmy modlárstvo, závislosť, sekta, okultizmus, ezoterika, ✓ uviesť príklad izraelského modlárstva, ✓ zdôvodniť nebezpečenstvá okultizmu, ✓ vysvetliť 2. BP podľa Malého katechizmu, ✓ vymenovať situácie zneužívania Božieho mena ✓ vysvetliť 3. BP podľa Malého katechizmu	kresťanský Boh Ježiš Kristus synovstvo Božie svedomie Boží hlas poslušnosť, neposlušnosť Božie vyvolenie služba posvätenie vyslanie Eros, Agapé Božia láska Malý katechizmus modlárstvo závislosti sekty okultizmus ezoterika

✓ zdôvodniť potrebu odpočinku a dôležitosť navštevovať spoločenstvo veriacich, ✓ vymenovať poriadok služieb Božích.	Božie dieťa zneužívanie Božieho mena spoločenstvo kresťanov sviatočný deň deň odpočinku Pánov deň poriadok služieb Božích

Povinnosti voči blíznym

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže ✓ vymenovať pravidlá spolužitia v spoločnosti, ✓ vysvetliť pojmy pacifizmus, rasizmus, nacionalizmus, tolerancia, xenofóbia, ✓ zhodnotiť vzťah medzi slobodou a zodpovednosťou za svoje činy, ✓ vysvetliť 4. BP podľa Malého katechizmu, ✓ obhájiť potrebu zachovania určitých tradičných hodnôt v spoločnosti, ✓ zdôvodniť potrebu autorít a inštitúcií, ✓ vysvetliť 5. BP podľa Malého katechizmu, ✓ konkretizovať aplikovanie 5. BP vo všetkých formách, ✓ obhájiť ochranu ľudského života v súvislosti so závislosťami, interrupciou, trestom smrti, ✓ poukázať na význam lásky a pomoci tým, ktorí to potrebujú, ✓ vysvetliť 6. A 10. BP podľa Malého katechizmu, ✓ formulovať kultivovane postoj k problematike sexuality, ✓ objasniť riziká predmanželského sexu, ✓ doložiť správne sexuálne správanie biblickými veršami, ✓ obhájiť potrebu žiť vo vzťahu, ktorého základom je Boh,	samota spoločnosť tolerancia pacifizmus, rasizmus, nacionalizmus, xenofóbia zlé prostredie hodnoty rodinného spolužitia hodnoty vzťahov hodnota ľudského života Tvorca života životný štýl starostlivosť o druhých počatie – smrť vojna obet' „lásky“ manželstvo, rodičovstvo, deti, adopcia, rozvod nevera, promiskuita, prostitúcia, homosexualita bezpečný sex sexuálna orientácia

✓ vysvetliť pojmy rodičovstvo, adopcia, rozvod, nevera, promiskuita, prostitúcia, homosexualita, ✓ vysvetliť 7. a 9. BP podľa Malého katechizmu, ✓ charakterizovať pojem vlastníctvo a jeho formy, ✓ uviesť najbežnejšie podoby krádeže, ✓ zhodnotiť protiklady dnešnej doby: sebecko a mamónárstvo, humanita, charita, misia, ✓ vysvetliť 8. BP podľa Malého katechizmu, ✓ objasniť pojmy pravda, lož, ohováranie, omyl, zavádzanie, ✓ uviesť biblické príklady lži, ✓ diskutovať o problematike „svätej lži“.	krádež sebecko vlastníctvo charita, misia, humanita, ľudskosť pravda, lož, omyl, zavádzanie „svätá lož“ hriech lekárska etika

Religionistika

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže ✓ charakterizovať pojmy religionistika a náboženstvo, ✓ uviesť príklady prejavov a kritériá delenia náboženstiev.	religionistika náboženstvo – náboženstvá konfesia teológia kult

Náboženstvá sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže ✓ pomenovať znaky a prejavy prvotných náboženstiev, ✓ vymenovať základné polyteistické náboženstvá, ✓ charakterizovať učenie a prax polyteistických náboženstiev, ✓ objasniť problematiku učenia a praxe vybraných východných náboženstiev Indie, ✓ opísať prejavy čínskych náboženstiev, ✓ načrtnúť rozdiel medzi čínskymi a indickými náboženstvami, ✓ vysvetliť pojem monoteizmus, ✓ charakterizovať učenie a prejavy monoteistických náboženstiev, ✓ objasniť súvis monoteistických náboženstiev s kresťanstvom.	fetišizmus animizmus totemizmus démonizmus polyteistické náboženstvá hinduizmus budhizmus džinizmus konfucionizmus taoizmus monoteistické náboženstvá judaizmus islam šaman amulet fetiš

Kresťanské cirkvi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže ✓ objasniť učenie a prax RKC a porovnať ich s ECAV, ✓ popísať učenie a prax Pravoslávnej cirkvi, ✓ formulovať základy učenia a praxe reformovanej cirkvi, ✓ porovnať učenie a prax s ECAV, ✓ vysvetliť dôvody vzniku evanjelikálnych cirkví, ✓ charakterizovať typické dôrazy evanjelikálnych cirkví, ✓ porovnať spoločné a rozdielne body evanjelikálnych cirkví a ECAV, ✓ objasniť príčiny vzniku, základy učenia a praxe letničných cirkví, ✓ načrtnúť príčiny vzniku, základy učenia a typické dôrazy charizmatických hnutí vo vzťahu k letničným, ✓ pomenovať problematické body ich učenia a praxe.	rímskokatolícka cirkev pravoslávna cirkev reformovaná cirkev evanjelikálne cirkvi metodisti baptisti cirkev bratská adventisti siedmeho dňa letničné cirkvi apoštolská cirkev charizmatické hnutia hnutie viery Slovo života kresťanské spoločenstvá

Nové náboženské hnutia a sekty

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže ✓ pomenovať základné znaky siekt a mechanizmus ich pôsobenia, ✓ poukázať na nebezpečenstvo siekt a ich vplyv, ✓ objasniť vznik, základy učenia a prax siekt, ✓ navrhnuť spôsob obrany voči sektám, ✓ načrtnúť základné znaky New Age, jeho dôrazy a prax, ✓ uviesť dôvody vzniku takýchto siekt a spoločenstiev, ✓ charakterizovať učenie a prax jednotlivých siekt.	sekta znaky sekty manipulácia elitárstvo dogmy svedkovia Jehovovi mormoni moonisti Hare Krišna Sri Chinmoy New Age scientológia UFO kulty raeliáni Nebeská brána vesmírni ľudia meditácia

Svetonázory

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže ✓ definovať pojem „svetonázor“, ✓ zdôvodniť, prečo si každý človek buduje svoj svetonázor, ✓ vyjadriť základné znaky teizmu a deizmu, ✓ objasniť ich dôrazy, spoločné črty, rozdiely a ich význam v praxi, ✓ pomenovať základné znaky monizmu a nihilizmu, ✓ vysvetliť ich vzájomnú nadväznosť, dôrazy a význam v praxi, ✓ objasniť základné znaky postmodernizmu, jeho dôrazy a význam v praxi.	svetonázor mytológia teizmus deizmus monizmus – panteizmus ateizmus nihilizmus existencializmus postmodernizmus